

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА ТА ПРАВознавства
Кафедра міжнародного приватного права, правосуддя та адвокатури

М.В.Менджул, О.Я.Рогач, П.П.Черевко

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Методичний посібник
для студентів спеціальності «Правознавство»
(відповідно до вимог Болонського процесу)

Ужгород
2014

ББК – 67.52
УДК – 341
М - 50

Менджул М.В., Рогач О.Я., Черевко П.П. Міжнародне приватне право: методичний посібник для студентів зі спеціальності «Правознавство» /М.В.Менджул, О.Я.Рогач, П.П.Черевко. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – 44 с.

Методичний посібник до вивчення дисципліни „Міжнародне приватне право” розроблений для студентів зі спеціальності «Правознавство» згідно з вимогами Болонського процесу та відповідає навчальній програмі із зазначеної дисципліни у вищих навчальних закладах. Методичний посібник містить систему організаційно-методичних заходів, які сприятимуть засвоєнню знань та формуванню навичок із зазначеної дисципліни.

Рецензенти:

Лазур Я.В., д.ю.н., декан факультету європейського права та правознавства ДВНЗ «УжНУ»

Динис Г.Г., к.ю.н., зав. кафедри міжнародного права ДВНЗ «УжНУ»

Схвалено методичною комісією факультету європейського права та правознавства (протокол № 1 від 2 вересня 2014 року).

*Рекомендовано до друку рішенням
Вченої ради факультету європейського права
та правознавства ДВНЗ «УжНУ».
Протокол № 1 від 5 вересня 2014 р.*

© Менджул М.В., Рогач О.Я., Черевко П.П., 2014

ЗМІСТ

Передмова	4
Навчально-тематичний план дисципліни	6
Основні критерії оцінювання знань студентів	8
Програма навчальної дисципліни “Міжнародне приватне право”	10
Плани практичних занять з курсу “Міжнародне приватне право”	15
Методичні рекомендації з написання реферату	30
Теми рефератів	31
Орієнтовні питання підсумкового контролю знань	33
Рекомендована література	35

ПЕРЕДМОВА

Інтеграція України у світову спільноту, глобалізаційні процеси сприяють розвитку як зовнішньоекономічних, так і приватних особистісних міжнародних відносин. Відповідно зростає роль і значення міжнародного приватного права, що є основним регулятором таких відносин.

Міжнародне приватне право розглядається науковцями в двох аспектах. З одного боку, це колізійне право, і в цьому аспекті міжнародне приватне право є галуззю національного права; з іншого — воно розглядається з точки зору міжнародно-приватноправових норм матеріального і процесуального характеру.

Про особливе значення міжнародного приватного права для світового суспільства наголошується в програмних документах ООН та інших міжнародних організацій. Інститутом міжнародного права в 1997 р. була прийнята резолюція, один з пунктів якої встановив зобов'язання щодо вищої юридичної освіти – жоден студент не може закінчити юридичний факультет, не прослухавши фундаментальні курси міжнародного публічного і приватного права. В резолюції сформульовані обов'язкові теми курсу міжнародного приватного права, проблеми вибору права, міжнародні контакти та делікти, іноземні юридичні особи, міжнародне сімейне та спадкове право, принципи судової юрисдикції, визнання та виконання іноземних судових рішень, міжнародний арбітраж.

Міжнародне приватне право належить до комплексних галузей права, оскільки як галузь права воно регулює різноманітні приватноправові відносини з «іноземним елементом».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є приватноправові відносини з іноземним елементом, в тому числі: відносини власності, міжнародний договір купівлі-продажу, міжнародні перевезення, валютне регулювання, міжнародно-правовий захист інтелектуальної власності, деліктні зобов'язання, міжнародні трудові відносини, сімейні відносини, спадкування, міжнародний комерційний арбітраж, виконання рішень іноземних судів, арбітражів та доручень іноземних органів юстиції тощо.

Вивчення міжнародного приватного права базується на засвоєнні студентами таких дисциплін, як: теорія держави і права, міжнародне право, цивільне право, сімейне право, спадкове право, трудове право, фінансове право, цивільне процесуальне та господарсько-процесуальне право.

Метою навчальної дисципліни є: опанування студентами системи знань з міжнародного приватного права; акцентування уваги студентів на складних теоретичних та практичних проблемах міжнародних приватноправових відносин; на основі конкретно-предметного матеріалу

сприяття виробленню навиків аналітичного мислення у студентів; формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування норм міжнародного приватного права.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Міжнародне приватне право” є: поглиблене вивчення студентами проблем міжнародного приватного права, аналіз актів, що містять колізійні норми, міжнародних договорів, актів судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми курсу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- положення цивільного, сімейного, трудового та цивільного процесуального законодавства, які регулюють приватноправові правовідносини з «іноземним елементом», порядок їх застосування;
- основні положення правової доктрини з питань виникнення та припинення приватних відносин з «іноземним елементом»;
- підходи судової практики щодо тлумачення і застосування законодавства, що регулює міжнародні приватноправові відносини.

вміти :

- використовувати дані науки міжнародного приватного права для вирішення практичних завдань;
- правильно оцінювати ситуаційні обставини і приймати оптимальні рішення з ефективності застосування в практичній діяльності норм, що регулюють приватноправові відносини з іноземним елементом;
- складати акти застосування норм права, процесуальні документи у сфері захисту прав фізичних та юридичних осіб.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Предмет і система міжнародного приватного права	3	1	-	-	-	2	6	1	-	-	-	5
Тема 2. Джерела міжнародного приватного права	3	1	-	-	-	2	6	1	-	-	-	5
Тема 3. Колізійні норми в міжнародному праві.	6	2	2	-	-	2	7	2	-	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1	12	4	2	-	-	6	19	4	-	-	-	15
Змістовий модуль 2												
Тема 4. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права	6	2	2	-	-	2	6	1	-	-	-	5
Тема 5. Юридичні особи в міжнародному приватному праві. Держава як учасник міжнародних приватних відносин.	6	2	2	-	-	2	6	1	-	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	12	4	4	-	-	4	12	2	-	-	-	10
Модуль 2												
Змістовий модуль 3												
Тема 6. Право власності в міжнародному приватному праві	5	1	2	-	-	2	6	1	-	-	-	5
Тема 7. Міжнародний договір купівлі-продажу	5	1	2	-	-	2	6	1	-	-	-	5
Тема 8. Міжнародні перевезення	6	2	2	-	-	2	5	-	-	-	-	5

Тема 9. Валютне регулювання	6	2	-	-	-	4	5	-	-	-	-	5
Тема 10. Міжнародно-правовий захист інтелектуальної власності	6	2	-	-	-	4	5	-			-	5
Тема 11. Деліктні зобов'язання	4	2	-	-	-	2	5	-			-	5
Тема 12. Правове регулювання сімейних відносин в міжнародному приватному праві	8	2	2	-	-	4	6	1			-	5
Тема 13. Спадкове право	8	2	2	-	-	4	6	1			-	5
Тема 14. Правове регулювання міжнародних трудових відносин	6	2	-	-	-	4	5	-			-	5
Разом за змістовим модулем 3	54	16	10	-	-	28	49	4	-	-	-	45
Змістовий модуль 4												
Тема 15. Міжнародний комерційний арбітраж	6	2	2	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 16. Визнання і виконання рішень іноземних судів, арбітражів та доручень іноземних органів юстиції	6	2	-	-	-	4	5	-	-	-	-	5
Разом за змістовим модулем 4	12	4	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Усього (1+4 модуль)	90	28	18	-	-	44	90	10	-	-	-	80

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Протягом семестру студенти вивчають 2 модулі з дисципліни. Модулі складаються із змістових модулів. Після виконання кожного модуля (лекції, практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи та комп'ютерного тестування. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали практичні завдання, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюється за 100-бальною системою за 2 модулі.

Студент, який в результаті поточного оцінювання та підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати іспит з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модулі студент має також право відмовитися від складання іспиту. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент (ка) хоче поліпшити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати іспит.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модулем отримав менше 60 балів, зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, якщо відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж у 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку. При цьому результати поточного контролю не враховуються. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконанням модульних завдань (письмові контрольні роботи, комп'ютерні тестові завдання);
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль індивідуальної (самостійної) роботи.

Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи та комп'ютерного тесту, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання індивідуальної (самостійної роботи) здійснюється у межах 20 балів за підготовку рефератів, наукових робіт, участь в наукових конференціях, підготовку науково-дослідницьких статей та їх озвучення, опрацювання наукових статей та першоджерел, участь в олімпіадах та конкурсах.

Оцінювання активності під час аудиторних занять здійснюється у межах 30 балів:

30-25 балів – відвідано не менше 90% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре», «відмінно»;

25-17 балів – відвідано не менше 75% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре», «відмінно»;

17- 10 балів – відвідано не менше 60% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре», «відмінно»;

до 10 балів – відвідано не менше 50% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре».

МОДУЛЬ I

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика міжнародного приватного права

Тема 1. Предмет і система міжнародного приватного права

Міжнародне приватне право як галузь права. Предмет міжнародного приватного права. Транснаціональні приватноправові відносини. Види іноземного елемента, що можуть ускладнювати приватноправові відносини. Співвідношення міжнародного приватного і міжнародного публічного права. Система міжнародного приватного права.

Методи та принципи міжнародного приватного права. Сутність прямого (уніфікованого) методу правового регулювання. Природа правової уніфікації. Види уніфікованих норм. Органи уніфікації у МПрП. Органи уніфікації, що виникли історично. Спеціально створені для здійснення уніфікації органи. Значення процесу уніфікації для сучасного МПрП. Колізійний метод правового регулювання. Проблема вибору права, що підлягає застосуванню. Умови застосування колізійного методу правового регулювання.

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права

Поняття, види та загальна характеристика джерел міжнародного приватного права. Національне законодавство як джерело міжнародного приватного права. Міжнародні договори як джерело міжнародного приватного права. Співвідношення положень міжнародного договору з національним законодавством. Пріоритет норм міжнародного права. Акти міжнародних організацій як джерело міжнародного приватного права. Міжнародні звичаї: поняття та види. Роль арбітражної і судової практики в регулюванні міжнародних приватних відносин.

Тема 3. Колізійні норми в міжнародному праві

Поняття та види колізійних норм. Імперативні та диспозитивні колізійні норми. Структура колізійної норми. Типи колізійних прив'язок. Особистий закон і його різновиди. Особистий закон юридичної особи. Закон місця знаходження речі. Закон місця вчинення дії та його різновиди. Закон держави продавця. Закон суду. Додаткові колізійні прив'язки. Закон, обраний особами, що укладають угоду. „Гнучке” колізійне регулювання.

Правова кваліфікація та застосування іноземного права за законодавством України. Тлумачення норм іноземного права. Встановлення змісту норм права іноземної держави за законодавством України.

Зворотне відсилання та відсилання до права третьої держави. Загальне уявлення про зворотне відсилання. Юридичний зміст зворотного відсилання. Відсилання до права третьої держави (трансмсія). Зворотне відсилання за правом України.

Змістовий модуль 2. Суб'єкти міжнародного приватного права

Тема 4. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права

Фізична особа як суб'єкт міжнародного приватного права. Правосуб'єктність фізичної особи. Правоздатність фізичної особи. Дієздатність іноземних громадян та осіб без громадянства. Визнання іноземців та осіб без громадянства обмежено дієздатними та недієздатними. Визнання іноземців та осіб без громадянства безвісно відсутніми та оголошення їх померлими. Особливість правового статусу біпатридів. Правове положення іноземців в Україні. Біженці. Міжнародно-правове регулювання правового статусу біженця.

Тема 5. Юридичні особи в міжнародному приватному праві. Держава як учасник міжнародних приватних відносин

Поняття та види юридичних осіб в міжнародному приватному праві. Типи колізійних прив'язок щодо визначення "національності" юридичної особи. Критерії визначення національності юридичної особи за сучасним МПрП: місце створення юридичної особи; місце знаходження органу управління; місце здійснення основної діяльності; національність осіб, що входять до органів управління; національна приналежність капіталу. Законодавство України про правовий статус юридичних осіб.

Правове положення юридичних осіб, заснованих на іноземному капіталі в Україні. Особливості правового статусу акціонерних товариств. Правове регулювання положення акціонерних товариств у МПрП. Транснаціональні корпорації (ТНК) та їх види. Правове регулювання діяльності ТНК. Конвенція держав-учасниць СНД про транснаціональні корпорації (1998 р.).

Держава як суб'єкт МПрП. Імунітет держави: поняття та види. Концепція абсолютного імунітету та її правові наслідки. Сутність доктрини функціонального імунітету. Імунітет держав за правом України.

МОДУЛЬ II

Змістовий модуль 3. Приватноправові відносини з іноземним елементом

Тема 6. Право власності в міжнародному приватному праві

Характеристика права власності в міжнародних приватних відносинах. Поняття власності та інституту права власності. Абсолютність права власності. Колізійні питання права власності. Об'єкти права власності іноземців в Україні. Класифікація речей за сучасним МПрП: за об'єктом; за здатністю брати участь у цивільному обороті; рухомі та нерухомі речі; подільні та неподільні речі; споживні та неспоживні речі. Вирішення колізійних питань права власності за законодавством України. Правовий режим іноземних інвестицій. Правове регулювання іноземних інвестицій. Міжнародно-правове регулювання питань, пов'язаних з іноземними інвестиціями.

Тема 7. Міжнародний договір купівлі-продажу

Поняття міжнародного договору купівлі-продажу. Поняття „зовнішньоторговельний контракт” і „зовнішньоекономічний договір” та їх співвідношення. Види зовнішньоторговельних договорів. Форма зовнішньоторговельного договору. Порядок укладення міжнародного договору купівлі-продажу. Зміст міжнародного договору купівлі-продажу. Відповідальність за міжнародним договором купівлі-продажу. Характеристика Віденської конвенції 1980 р. про міжнародний договір купівлі-продажу.

Колізійні питання форми контрактів. Вимога щодо письмової форми контракту в сучасному МПрП. Вимоги щодо форми контракту за правом України. Колізійні питання, що мають відношення до змісту контрактів. Міжнародно-правове регулювання питань, пов'язаних із змістом контрактів: конвенційні положення; загальні принципи права; міжнародні торгові звичаї; практика ділового обороту. Основні положення права України стосовно змісту контрактів.

Тема 8. Міжнародні перевезення

Поняття і види міжнародних перевезень. Міжнародні морські перевезення. Регулярні (лінійні) та нерегулярні (трампові) перевезення. Міжнародні морські перевезення пасажирів та багажу. Чартерні перевезення: поняття та основні види чартерів. Відповідальність за шкоду, що мала місце внаслідок морського перевезення. Міжнародні залізничні перевезення. Правовий статус міжнародних залізничних перевезень у Європі. Організація міжнародних залізничних перевезень в межах СНД. Особливість правової ситуації з міжнародними залізничними перевезеннями в Україні. Міжнародні автомобільні перевезення. Уніфіковані норми, що встановлюють правила дорожнього руху, знаки та сигнали для водіїв. Спрощення митних процедур. Страхування цивільної відповідальності. Повітряні перевезення в міжнародному сполученні. Основні положення Варшавської конвенції для уніфікації деяких правил, які стосуються міжнародних повітряних перевезень (1929 р.).

Тема 9. Валютне регулювання

Поняття валютних цінностей. Види валютних цінностей. Правове регулювання валютних операцій. Розрахунки в іноземній валюті. Порядок ввезення (вивозу), пересилання національної та іноземної валюти через митний кордон України.

Тема 10. Міжнародно-правовий захист інтелектуальної власності

Міжнародно-правові засади охорони результатів інтелектуальної власності. Захист авторських прав в міжнародному приватному праві. Правова охорона суміжних прав в міжнародному приватному праві. Охорона прав на об'єкти промислової власності.

Тема 11. Деліктні зобов'язання

Поняття та загальна характеристика деліктних зобов'язань в міжнародному приватному праві. Джерела регулювання деліктних зобов'язань в міжнародному приватному праві. Колізійні питання деліктних зобов'язань. Особливості регулювання деліктних зобов'язань з іноземним елементом за законодавством

України. Особливості відповідальності за деліктним зобов'язанням у МПрП. Відповідальність за делікт, вчинений за межами національних юрисдикцій. Проблема „розщеплення делікту”. Міжнародно-правове регулювання деліктної відповідальності. Класифікація деліктної відповідальності в сучасному МПрП. Найважливіші міжнародні договори, які стосуються деліктної відповідальності. Чинні для України міжнародні договори з цих питань. Питання деліктної відповідальності за правом України. Поняття та види деліктів за законодавством України. Умови відповідальності за окремі види деліктів згідно з ЦК України. Колізійні питання деліктної відповідальності за правом України.

Тема 12. Правове регулювання сімейних відносин в міжнародному приватному праві

Поняття та правова природа сімейних правовідносин в міжнародному приватному праві. Колізійні норми сімейного права. Укладення шлюбу з іноземцями та особами без громадянства. Умови вступу до шлюбу: повна шлюбна дієздатність; одношлюбність; відсутність родинних відносин; добровільність; специфічні вимоги щодо укладення шлюбу. Майнові та особисті немайнові права подружжя. Вибір громадянства у шлюбі. Системи режиму майна подружжя. Інститут шлюбного контракту. Міжнародно-правове регулювання зазначених питань. Право України щодо цих питань та існуюче в ньому колізійне регулювання. Недійсність шлюбу та його припинення. Колізійне регулювання зазначених питань за правом України. Походження дітей.

Правовідносини між батьками та дітьми. Усиновлення: поняття та правила здійснення. Міжнародне усиновлення та його правове регулювання. Особливості міжнародного усиновлення за правом України. Питання про громадянство дитини за МПрП. Положення права України у питаннях громадянства дітей. Міжнародно-правове регулювання аліментних правовідносин. Основні положення Мінської конвенції (1993 р.) та Протоколу (1997 р.) до неї у питаннях аліментних зобов'язань. Колізійне регулювання цих питань за правом України. Правовідносини з опіки та піклування. Поняття опіки та піклування. Стан їх міжнародно-правового регулювання. Мінська конвенція про опіку та піклування. Регулювання даних питань у двосторонніх міжнародних угодах. Основні положення права України стосовно опіки й піклування.

Тема 13. Спадкове право

Поняття та правова природа спадкових правовідносин в міжнародному приватному праві. Колізійні питання спадкування в міжнародному приватному праві. Правове регулювання спадкових відносин. Міжнародно-правове регулювання питань успадкування. Основні положення Мінської конвенції з цих питань. Право України про успадкування. Колізійне регулювання питань, пов'язаних зі спадкуванням, за правом України. Спадкування за законом. Спадкування за заповітом. Склад спадщини. Правовий режим майна у складі спадщини. Форма спадкового розпорядження. Форма заповіту. Визначення кола спадкоємців. Перехід спадщини до держави. Поняття „відумерлої спадщини” та підстави її виникнення. Особливості права України в питаннях переходу спадкового майна до держави.

Тема 14. Правове регулювання міжнародних трудових відносин

Джерела регулювання міжнародних трудових відносин. Трудовий договір. Міжнародно-правове регулювання права на відпочинок. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність у трудовому праві. Типи колізійних прив'язок регулювання трудових відносин в міжнародному приватному праві. Трудові права іноземців в Україні.

Змістовий модуль 4. Міжнародний комерційний арбітраж. Визнання і виконання рішень іноземних судів

Тема 15. Міжнародний комерційний арбітраж

Правові засади функціонування міжнародного комерційного арбітражу. Поняття арбітражної угоди, види, вимоги до складання. Арбітражна угода і арбітражне застереження. Порушення арбітражної процедури. Формування складу арбітражного суду. Міжнародний комерційний арбітраж при Торгово-промисловій палаті України. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України. Поняття арбітражного рішення, вимоги до нього, порядок визнання та виконання.

Тема 16. Визнання і виконання рішень іноземних судів, арбітражів та доручень іноземних органів юстиції

Міжнародна підсудність. Міжнародні договори про визнання та виконання судових і арбітражних рішень. Визнання і виконання іноземних судових і арбітражних рішень в Україні. Виконання доручень іноземних судів та органів юстиції.

Плани практичних занять з курсу “Міжнародне приватне право”

Тема 1. Колізійні норми в міжнародному праві

1. Поняття та види колізійних норм.
2. Структура колізійної норми.
3. Типи колізійних прив'язок.
4. Уніфікація в міжнародному приватному праві.

Завдання для самостійної роботи:

1. Історія розвитку міжнародного приватного права.
2. Європейське приватне право в системі МПрП.
3. Поняття правової кваліфікації в міжнародному приватному праві. Первинна та вторинна кваліфікації.
4. Особливості тлумачення іноземної норми. Принцип *lex fori*. Принцип *lex causae*. Принцип автономної кваліфікації.
5. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої країни як засіб застосування іноземного права.
6. Застереження про публічний порядок.
7. Обхід закону у міжнародному приватному праві.
8. Взаємність і правові режими.
9. Сучасні проблеми колізійного права.
10. Задача

Після смерті громадянина України А., який постійно мешкав у м. Ужгороді, залишилося рухоме майно, що перебувало на території Угорщини. У зв'язку із відсутністю спадкоємців відповідний орган місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини звернувся до суду України про визнання спадщини відумерлою. За рішенням суду усе майно, що залишилося після смерті А., перейшло у власність територіальної громади.

Який характер (публічно-правовий чи приватноправовий) носять відносини, що виникли після смерті А.? Чи становлять ці відносини предмет регулювання МПрП?

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Богуславский М. М. Международное частное право: учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. / М. М. Богуславский – М.: Юристъ, 1999. – 408 с.
5. Бужигаева Т. Е. Международное частное право: учеб. пособ. / Т. Е. Бужигаева – М.: Высш. шк., 2005. – 167 с.
6. Гаврилов В. В. Международное частное право. – 3-е изд., перераб. и доп. / В. В. Гаврилов. – М.: Норма, 2006. – 400 с.
7. Кибенко О. Р. Міжнародне приватне право: навч.-практ. посіб. / О. Р. Кибенко– Х.: Еспада, 2003. – 512 с.
8. Кисіль В. І. Міжнародне приватне право: питання кодифікації / В. І. Кисіль. - 2. вид., доп. і перероб. - К. : Україна, 2005. - 480 с.
9. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Аляб'єва Н. В. та ін. ; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 315 с.
10. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. - 319 с.

11. Степанюк А. Система методів міжнародного приватного права / А. Степанюк // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 6. – С. 60-63.
12. Степанюк А. Взаємність у міжнародному приватному праві / А. Степанюк // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 7. – С. 18 – 21.
13. Степанюк А. А. Міжнародне приватне право : підруч. / А. А. Степанюк. - Х. : Кроссроуд, 2008. - 696 с.
14. Толстых В. Л. Коллизионное регулирование в международном частном праве. / В. Л. Толстых – М.: Спарк. – 2002. – 244 с.
15. Фединяк Г. С. Міжнародне приватне право : підруч. / Г. С. Фединяк, Л. С. Фединяк. - 3. вид., доп. і перероб. - К. : Атіка, 2005. - 544 с.
16. Федоров О. М. Міжнародне приватне право : навч. посіб. / О. М. Федоров. - Д. : 2008. – 528 с.
17. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: Академічний курс : підручник для студ. вищих навч. закл. / О. Х. Юлдашев. - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2004. - 528 с.

Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права

1. Фізична особа як суб'єкт міжнародного приватного права.
2. Правоздатність та дієздатність іноземців та осіб без громадянства.
3. Визнання іноземців та осіб без громадянства обмежено дієздатними та недієздатними.
4. Визнання іноземців та осіб без громадянства безвісно відсутніми та оголошення їх померлими.
5. Правовий статус іноземців в Україні.
6. Правовий статус біженців.

Завдання для самостійної роботи:

1. Колізійні питання громадянства.
2. Правовий статус осіб, яким надано політичний притулок.
3. Правові засади регулювання статусу фізичних осіб у міжнародному приватному праві.
4. Система правових актів, що регулюють правовий стан іноземців в Україні.
5. Основні питання правового статусу громадян України за кордоном.
6. Взаємність щодо фізичних осіб у міжнародному приватному праві.
7. Задача.

У липні 2013 р. громадянин У. звернувся до суду з позовом до Посольства Угорщини в Україні (далі – Посольство) про відшкодування шкоди. Позивач зазначав, що 21 червня 2013 р. належний Посольству легковий автомобіль марки "Шкода" внаслідок дорожньо-транспортної пригоди завдав шкоду легковому автомобілю марки "БМВ", який належить йому на праві власності. Згідно з довідкою ДАІ від 28 червня 2013 р. винним у ДТП визнано водія Посольства. Суд виходив із того, що Посольство є власником автомобіля, яким заподіяно шкоду автомобілю позивача, і тому повинно відповідати за цивільним законодавством.

Посилаючись на те, що Посольство в добровільному порядку шкоду не відшкодувало, а на ремонт автомобіля він витратив 24 тис. 841 грн., позивач просив задовольнити позовні вимоги і, крім зазначеної суми, стягнути й інші понесені ним витрати.

Рішенням місцевого суду 19 жовтня 2013 р. позов було задоволено. З Посольства стягнуто на користь У. 26 тис. 12 грн.

Відповідачем було подано скаргу до апеляційного суду .

Чи підлягає скарга задоволенню? Складіть проект ухвали апеляційної інстанції.

8. Задача

Громадянин України В., знаходячись на території іноземної держави, уклав договір купівлі-продажу земельної ділянки. Після укладення угоди з'ясувалося, що у

відповідній іноземній державі земельні ділянки вилучені з обігу і знаходяться у власності держави.

Чи має право В. посилаючись на ст. 17, 18 Закону України «Про міжнародне приватне право» і виходити з того, що його правоздатність і, відповідно, обсяг прав визначаються за законодавством України, відповідно до якого земля може належати приватним особам на праві власності ?

9. У яких з перерахованих сфер на території України іноземцям наданий національний режим, а в яких – спеціальний:
- трудова діяльність;
 - охорона здоров'я;
 - соціальне забезпечення;
 - здобуття освіти;
 - користування досягненнями культури;
 - свобода совісті;
 - шлюбні і сімейні відносини;
 - податки та збори;
 - судовий захист;
 - військова служба.

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
5. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13. — Ст. 65.
6. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – Ст. 179.
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – Ст. 146.
8. Про закордонних українців : Закон України від 04. 03. 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 25. – Ст. 343.
9. Баймуратов М. О. Міжнародне приватне (колізійне) право України: правосуб'єктність осіб (теоретико-методологічні аспекти) : монографія / М. О. Баймуратов, Р. В. Чорнолуцький. - Суми : Університетська книга, 2009. - 252 с.
10. Богуславский М. М. Международное частное право: учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. / М. М. Богуславский – М.: Юристъ, 1999. – 408 с.
11. Бужигаева Т. Е. Международное частное право: учеб. пособ. / Т. Е. Бужигаева – М.: Высш. шк., 2005. – 167 с.
12. Кибенко О. Р. Міжнародне приватне право: навч.-практ. посіб. / О. Р. Кибенко– Х.: Еспада, 2003. – 512 с.
13. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Аляб'єва Н. В. та ін. ; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 315 с.
14. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. – 319 с.
15. Очерки международного частного права / под ред. А. Довгерта. – Х.: ООО «Одиссей», 2007. – 816 с.
16. Степанюк А. А. Міжнародне приватне право : підруч. / А. А. Степанюк. - Х. : Кроссруд, 2008. - 696 с.
17. Федоров О. М. Міжнародне приватне право : навч. посіб. / О. М. Федоров. - Д. : 2008. – 528 с.

Тема 3. Юридичні особи в міжнародному приватному праві.

Держава як учасник міжнародних приватних відносин

1. Поняття та види юридичних осіб у міжнародному приватному праві.
2. Типи колізійних прив'язок щодо визначення “національності” юридичної особи.
3. Правовий статус юридичних осіб, заснованих на іноземному капіталі в Україні.
4. Імунітет держави: поняття та види.
5. Участь держави у міжнародних приватних відносинах.

Завдання для самостійної роботи:

1. Поняття юридичних осіб та їх класифікація в міжнародному приватному праві.
2. Визначення національності іноземних юридичних осіб згідно з українським внутрішнім законодавством і міжнародними договорами України.
3. Об'єднання підприємств як суб'єктів господарювання.
4. Особливості правового регулювання відносин за участі транснаціональних компаній.
5. Основні доктрини імунітету держави.
6. Законодавче регулювання імунітету держави.
7. Громадянин України К. звернувся до Ужгородського міськрайонного суду (за місцем свого проживання) з позовною заявою про відшкодування шкоди, що була завдана йому під час туристичної поїздки до Німеччини. Відповідачем у позовній заяві було зазначено Федеративну Республіку Німеччину.

Суддя відмовив у прийнятті позовної заяви К. до розгляду, посилаючись на те, що необхідно отримання згоди компетентних органів Німеччини на пред'явлення такого позову. Також К. було роз'яснено його право звернутися з подібним позовом безпосередньо до суду Німеччини.

Чи правомірна відмова судді у прийнятті позовної заяви? У чому полягає імунітет держави? Який вид імунітету держави у даному випадку було застосовано?

8. Приватне підприємство “Абетка”, зареєстроване в Україні, з метою продажу своїх товарів за кордон вирішило укласти договір з угорською фірмою “Пірош”. Перед укладенням договору виникло питання щодо правомірності діяльності угорської фірми на території України, на підтвердження якої було надано статут фірми “Пірош”, викладений угорською мовою.

Якими документами підтверджується статус іноземних юридичних осіб на території України? Які вимоги ставляться до таких документів? Розкрийте зміст поняття “національність” юридичної особи.

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
5. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008. – № 50–51. – Ст. 384.
7. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15. 05. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31–32. – Ст. 263.
8. Баймуратов М. О. Міжнародне приватне (колізійне) право України: правосуб'єктність осіб (теоретико-методологічні аспекти) : монографія / М. О. Баймуратов, Р. В. Чорнолуцький. - Суми : Університетська книга, 2009. - 252 с.
9. Богуславский М. М. Международное частное право: учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. / М. М. Богуславский – М.: Юристъ, 1999. – 408 с.

10. Бужигаева Т. Е. Международное частное право: учеб. пособ. / Т. Е. Бужигаева.– М.: Высш. шк., 2005. – 167 с.
11. Кибенко О. Р. Міжнародне приватне право: навч.-практ. посіб. / О. Р. Кибенко.– Х.: Еспада, 2003. – 512 с.
12. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Аляб'єва Н. В. та ін.; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 315 с.
13. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. - 319 с.
14. Очерки международного частного права / под ред. А. Довгерта. – Х.: ООО «Одиссей», 2007. – 816 с.
15. Степанюк А. А. Міжнародне приватне право : підруч. / А. А. Степанюк. - Х. : Кроссруд, 2008. - 696 с.
16. Федоров О. М. Міжнародне приватне право : навч. посіб. / О. М. Федоров. - Д. : 2008. – 528 с.

Тема 4. Право власності в міжнародному приватному праві

1. Характеристика права власності в міжнародних приватних відносинах.
2. Колізійні питання права власності.
3. Об'єкти права власності іноземців в Україні.
4. Правовий режим іноземних інвестицій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Складіть порівняльну таблицю форм колізійного регулювання права власності та інших речових прав у законодавстві України.
2. Опишіть питання, що регулюються законом місцезнаходження майна (*locus rei sitae*).
3. Яка різниця між сферою дії зобов'язального статуту та *locus rei sitae*?
4. Проблема регулювання рухомого майна (транспортних засобів, включаючи морські судна), майна, що знаходиться в дорозі та ін.
5. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні.
6. Іноземні інвестиції в спеціальних економічних зонах.
7. Роль та функції українських консулів у сфері захисту власності за кордоном.
8. Задача

Між українським ВАТ «Тиса» та італійською фірмою у Львові був укладений контракт постачання, згідно з яким італійська фірма зобов'язалася поставити товар на умовах DDU (м. Канів). При цьому відповідно до контракту італійська фірма зобов'язана була здати товар кур'єрській пошті DHL для пересилки набувачу, а датою постачання за контрактом вважається дата поштової накладної.

З'ясуйте місце, в якому стався перехід права власності на товар.

9. Задача

У результаті розпаювання земель колективного сільськогосподарського підприємства громадянка Л. отримала у приватну власність земельну ділянку сільськогосподарського призначення, розташовану на території Ужгородського району. Після її смерті вказана земельна ділянка перейшла у спадщину її онуки Ф., громадянки Словаччини. Після прийняття спадщини Ф. звернулася до відповідних державних органів на території України із заявою про видачу на її ім'я Державного акту про право приватної власності на землю, у чому їй було відмовлено.

Якою правосуб'єктністю у сфері земельних правовідносин володіють іноземні громадяни? Чи можуть перебувати у власності іноземних громадян землі сільськогосподарського призначення, розташовані на території України? Який правовий режим у сфері земельних відносин надано іноземним громадянам в Україні?

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Віденська конвенція про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р. // – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_003
5. Конвенція про правову допомогу і відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах: від 22.01.1993 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_009
6. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
7. Про інвестиційну діяльність: Закон України від від 18. 09. 1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – №47. – Ст. 646.
8. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19. 03.1996 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 19. – Ст. 80.
9. Про зовнішньоекономічну діяльність від 16. 04. 1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
10. Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участі іноземного інвестора: затв. Постановою КМ України від 30. 01. 1997 р. № 112 // Офіційний вісник України – 1997. – № 6. – Ст. 41.
11. Положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України від 19.02.1996 № 229 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/229-96-%D0%BF>
12. Про інвестування майнових цінностей резидентами за межами України: Указ Президента України від 13. 09. 1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/839/95>
13. Бужигаева Т. Е. Международное частное право: учеб. пособ. / Т. Е. Бужигаева – М.: Высш. шк., 2005. – 167 с.
14. Гаврилов В. В. Международное частное право. – 3-е изд., перераб. и доп. /В.В.Гаврилов. – М.: Норма, 2006. – 400 с.
15. Гетьман-Павлова И. В. Международное частное право: учебник / И. В. Гетьман-Павлова. – М.: Эксмо, 2005. – 752 с.
16. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Аляб'єва Н. В. та ін. ; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 315 с.
17. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. - 319 с.
18. Международное частное право: краткий курс / под ред. док. юрид. н. Н. И. Марышевой. – М.: Юридическая фирма «КОНТРАКТ», «ИНФРА-М», 2001. – 284 с.
19. Фединяк Г. С. Міжнародне приватне право : підруч. / Г. С. Фединяк, Л. С. Фединяк. - 3.вид., доп. і перероб. - К. : Атіка, 2005. - 544 с.
20. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: Академічний курс : підручник для студ. вищих навч. закл. / О. Х. Юлдашев. - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2004. - 528 с.

Тема 5. Міжнародний договір купівлі-продажу

1. Поняття зовнішньоторговельного договору.
2. Види зовнішньоторговельних договорів.
3. Форма зовнішньоторговельного договору.
4. Поняття міжнародного договору купівлі-продажу.
5. Порядок укладення міжнародного договору купівлі-продажу.
6. Зміст міжнародного договору купівлі-продажу.
7. Відповідальність за міжнародним договором купівлі-продажу.
8. Характеристика Віденської конвенції 1980 р. про міжнародний договір купівлі-продажу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Міжнародні договори України й іноземних держав як джерела правового регулювання правочинів та договорів з „іноземним елементом”.
2. Колізійні питання правочинів за правом України.
3. Право, що застосовується до форми та сутності правочинів.
4. Поняття „зовнішньоекономічного договору (контракту)” в праві України.
5. Форма та порядок укладання зовнішньоекономічних договорів за правом України.
6. Універсальні міжнародні конвенції з міжнародної купівлі-продажу товарів.
7. Міжнародні офіційні правила тлумачення торговельних термінів (ІНКОТЕРМС).
8. Задача

Словацька фінансова компанія „Фірта” надала кредит українському акціонерному товариству „Карпати”. З метою забезпечення повернення кредиту компанія „Фірта” уклала з українським АТ договір застави будівлі готелю, що знаходився у власності товариства. Згідно із застереженням, що містилося в договорі, належним до застосування визнавалося італійське право, де реєстрація застави нерухомості не передбачається, тому цей договір в Україні не реєструвався та нотаріально не посвідчувався. Арбітражне застереження передбачало розгляд спорів Міжнародним комерційним арбітражем при ТПП України.

Розглядаючи спір, що виник внаслідок невиконання зобов’язань з повернення кредиту, представник АТ „Карпати”, посиляючись на законодавство України, просив суд визнати недійсним договір застави готелю.

Яке рішення прийме суд?

9. Задача
Між перевізником СПД Шумний (Україна, м. Мукачево) та відправником ПП Орбан (Угорщина) було укладено в м. Будапешт договір перевезення.

Згідно з яким законодавством повинна бути дотримана форма договору купівлі-продажу?

10. Задача
Українська організація (продавець) звернулася до українського суду з позовом до австрійської фірми (покупця) про відшкодування збитків, викликаних несплатою поставленої продукції. В процесі розгляду справи суд встановив, що доручення, на підставі якого діяв представник іноземної фірми-покупця при укладенні угоди, не відповідає формі згідно з австрійським законодавством. Тому відповідач посилався на недійсність договору і відсутність між сторонами договірних зобов’язань. При цьому суд не взяв до уваги аргументи представника позивача (української організації) про те, що доручення має бути визнане дійсним, оскільки відповідає формі згідно з вимогами українського права.

Чи має рацію український суд? Якщо так, то на підставі яких норм права українська організація-продавець може вилучити повернення сплачених коштів? Сторони контракту не визначили застосовне до нього право.

11. Задача
Контракт, укладений між українською організацією (продавець) та німецькою фірмою (покупець), містив положення про застосування до нього німецького права в тому стані, в якому воно діє на момент укладення контракту, і всі відповідні можливі зміни у вибраному праві не застосовуються.

Дайте правову оцінку ситуації. Чи можливе неврахування подальших змін у законодавстві згідно з українським правом і доктриною МПрП? Чи повинен український суд визнати дійсність такого вибору сторонами права? Якщо ні, то яке право він повинен застосувати?

12. Задача
У своєму контракті купівлі-продажу українська організація (продавець) і словацька фірма (покупець) зазначили, що для регулювання всіх питань, що не знайшли відображення в контракті, застосовуються положення Гаазької конвенції 1964 р. про

міжнародну купівлю-продаж товарів, а також розроблений Міжнародною торговельною палатою (МТП) Типовий контракт міжнародної купівлі-продажу.

Чи можна розглядати подібні положення контракту як належний вибір права? Які норми повинен застосувати український суд для регулювання питань, що не зазначені в контракті?

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Віденська конвенція про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_003
5. Конвенція про позовну давність в міжнародній купівлі-продажу товарів 1974 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_002
6. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
7. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – № 18 – 22. – Ст. 144.
8. Про зовнішньоекономічну діяльність від 16. 04. 1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
9. Про регулювання товарообмінних (обмінних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/351-14>
10. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки з питань європейської інтеграції України від 06. 09. 2001 р. № 201 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01>
11. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 21. 06. 1995 р. № 444 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/444-95-%D0%BF>
12. Инкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) (укр. / рос.): розроблені Міжнародною торговою палатою 01. 01. 2000 р. // Урядовий кур'єр. – 10. 04. 2002. - № 68.
13. Белоглавок О. Міжнародне контрактне право /О.Белоглавок. – К.: Таксон, 2000. – 270 с.
14. Богуславский М. М. Международное частное право: учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. / М. М. Богуславский – М.: Юристъ, 1999. – 408 с.
15. Бужигаева Т. Е. Международное частное право: учеб. пособ. / Т. Е. Бужигаева – М.: Высш. шк., 2005. – 167 с.
16. Гаврилов В. В. Международное частное право. – 3-е изд., перераб. и доп. / В. В. Гаврилов– М.: Норма, 2006. – 400 с.
17. Кибенко О. Р. Міжнародне приватне право: навч.-практ. посіб. / О. Р. Кибенко– Х.: Еспада, 2003. – 512 с.
18. Коломацька С. П. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні: правове регулювання та гарантії здійснення: навч. посіб. / С. П. Коломацька. – К.: Професіонал, 2004. – 288 с.
19. Тынель А. Курс международного торгового права / А. Тынель, Я. Функ, В. Хвалей – 2-е изд. – Мн.: Амалфея, 2000. – 704 с.
20. Гражданское право США. (Право торгового оборота) / под ред. Е. А. Флейшица. – М.: Издательство иностранной литературы, 1961. – 774 с.
21. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. - 319 с.

22. Международное коммерческое право: учеб. пособие / С-Петербург. фил. Ин-та государства и права РАН / под общ. ред. В. Ф. Попондопуло. – М.: Омега-Л, 2006. – 472 с.
23. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. для студ. вузів / В. І. Саллі, О. В. Трифонова, В. Я. Швець. – К.: Професіонал, 2003. – 167 с.
24. Розенберг М. Г. Контракт международной купли-продажи. Современная практика заключения. Разрешение споров. / М. Г. Розенберг– М.: МЦФЭР, 1996. – 170 с.
25. Феонова Л. А. Внешнеэкономические контракты / Л. А. Феонова– М.: ПРИОР, 1998. – 432 с.
26. Шимон С. І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: навч. посіб. (Курс лекцій). / С. І. Шимон.– К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.
27. Щокіна О. О. Правові звичаї міжнародної торгівлі як джерело міжнародного приватного права: автореф. дис. канд. юрид. наук /О.О.Щокіна.– Харків, 2005. – 23 с.

Тема 6. Міжнародні перевезення

1. Поняття і види міжнародних перевезень.
2. Міжнародні морські перевезення.
3. Міжнародні залізничні перевезення.
4. Міжнародні автомобільні перевезення.
5. Повітряні перевезення в міжнародному сполученні.

Завдання для самостійної роботи:

1. Складіть блок-схему основних транспортних конвенцій.
2. Складіть порівняльну таблицю міжнародних перевезень.
3. Основні міжнародні договори в сфері міжнародних залізничних перевезень.
4. Правовий статус міжнародних залізничних перевезень у Європі.
5. Організація міжнародних залізничних перевезень в межах СНД.
6. Особливість правової ситуації з міжнародними залізничними перевезеннями в Україні.
7. Уніфіковані норми, що встановлюють правила дорожнього руху, знаки та сигнали для водіїв.
8. Основні положення Варшавської конвенції для уніфікації деяких правил, які стосуються міжнародних повітряних перевезень (1929 р.).
9. Міжнародні морські перевезення пасажирів та багажу.
10. Чартерні перевезення: поняття та основні види чартерів.
11. Відповідальність за шкоду, що мала місце внаслідок морського перевезення.
12. Задача.

Сторони договору перевезення, укладеного між двома українськими організаціями, погодили, що права та обов'язки сторін договору регулюються бельгійським законодавством. При цьому договір підлягав виконанню в Україні.

Чи повинен український суд прийняти це положення контракту як непрямий вибір бельгійського права? Чи допускаються українським законодавством відповідні положення у внутрішніх договорах?

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zako№2.rada.gov.ua/laws/show/995_594
5. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
6. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – № 18 – 22. – Ст. 144.

7. Бужигаева Т. Е. Международное частное право: учеб. пособ. / Т. Е. Бужигаева – М.: Высш. шк., 2005. – 167 с.
8. Гаврилов В. В. Международное частное право. – 3-е изд., перераб. и доп. / В. В. Гаврилов– М.: Норма, 2006. – 400 с.
9. Гетьман-Павлова И. В. Международное частное право: учебник / И. В. Гетьман-Павлова. – М.: Эксмо, 2005. – 752 с.
10. Кибенко О. Р. Міжнародне приватне право: навч.-практ. посіб. / О. Р. Кибенко– Х.: Еспада, 2003. – 512 с.
11. Лунц Л.А. Курс международного частного права: в 3 т. /Л.А.Лунц.– М.: Спарк, 2002. – 1007 с.
12. Міжнародне приватне право. Актуальні проблеми / ред. А. С. Довгерт. - К. : Український центр правничих студій, 2001. - 334 с.
13. Аляб'єва Н. В. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. В. Аляб'єва та ін. ; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 315 с.
14. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. - 319 с.
15. Международное частное право: краткий курс / под ред. док. юрид. н. Н. И. Марышевой. – М.: Юридическая фирма «КОНТРАКТ», «ИНФРА-М», 2001. – 284 с.
16. Очерки международного частного права / под ред. А. Довгерта. – Х.: ООО «Одиссей», 2007. – 816 с.
17. Степанюк А. А. Міжнародне приватне право : підруч. / А. А. Степанюк. - Х. : Кроссруд, 2008. - 696 с.
18. Чубарєв В.Л. Міжнародне приватне право: навч. посіб. /В.Л.Чубарєв– К.: Атака, 2006. – 608 с.

Тема 7. Правове регулювання сімейних відносин у міжнародному приватному праві

1. Поняття та правова природа сімейних правовідносин в міжнародному приватному праві.
2. Колізійні норми сімейного права.
3. Укладення шлюбу з іноземцями та особами без громадянства.
4. Майнові та особисті немайнові права подружжя.
5. Припинення шлюбу.
6. Походження дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Міжнародне сімейне право: загальна характеристика основних джерел.
2. Загальна характеристика шлюбу у міжнародному приватному праві.
3. Умови щодо вступу до шлюбу в міжнародному приватному праві.
4. Особисті немайнові та майнові відносини подружжя.
5. Визнання шлюбу недійсним у міжнародному приватному праві.
6. Регламентація відносин батьків і дітей.
7. Міжнародне регулювання правовідносин з опіки та піклування.
8. Інститут усиновлення у МПП.
9. Аліментні відносини у МПП.
10. Задача

Студент УжНУ, громадянин Індії, закохався в українську студентку Н. Вони подали заяву до РАЦСу про реєстрацію шлюбу. За ст. 5 Закону України «Про міжнародне приватне право», право на шлюб визначається для кожного з осіб, що подали заяву, за законодавством країни громадянства. Раніше громадянин Індії уклав шлюб у себе в країні. Закон його батьківщини, який належить застосовувати при реєстрації шлюбу, допускає укладення другого шлюбу.

Чи може співробітник РАЦСу зареєструвати шлюб громадянина Індії з громадянкою України?

11. Задача

Громадянка України М. вийшла заміж за громадянина Угорщини О. Шлюб було оформлено у м. Мукачево. Їх дитина народилася на території Угорщини та стала її громадянкою. При розірванні шлюбу в Мукачівському міськрайонному суді було винесено рішення про те, що дитина повинна проживати разом із матір'ю в Україні. Але, незважаючи на це рішення, батько дитини, скориставшись тимчасовою відсутністю матері, вивіз дитину до Угорщини.

Чи може мати подати позов до суду Угорщини та вимагати виконання рішення Мукачівського міськрайонного суду про те, що дитина повинна проживати разом із нею? Чи може мати ставити питання про повернення дитини на підставі положень Гаазької конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей 1980 р.?

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України – 27.09.1991 року) // Зібрання чинних міжнародних договорів України. - 1990 р. - № 1. - Ст. 205.
5. Конвенція про правову допомогу і відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах: від 22.01.1993 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/Laws/show/997_009
6. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20.06.1956 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_425
7. Конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 02.10.1973 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/973_001
8. Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 19.10.1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973_002
9. Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25.01.1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_135
10. Конвенція про контакт з дітьми від 15.05.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_659
11. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми від 20.05.1980 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_327
12. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
13. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 р. № 2398-VI // Голос України від 27.07.2010. – № 137.
14. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 року № 905 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 79. – Ст. 2660.
15. Про затвердження Переліку захворювань, за наявності яких особа не може бути усиновлювачем: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.08.2008 року № 479 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 82. – Ст. 2784.
16. Про порядок та умови прийому громадян України, які проживають за межами України, та іноземців, які бажають усиновити дитину в Україні, для подання ними справ: Наказ Міністерства соціальної політики від 17.11.2011 № 445 // Офіційний вісник України. – 2011 – № 97. – Ст. 183.

17. Про затвердження Правил державної реєстрації актів громадянського стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 року № 52/5 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 42. – Ст. 205.
18. Про затвердження Порядку стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про подання правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 року № 1203 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 34.
19. Гаврилов В. В. Международное частное право. – 3-е изд., перераб. и доп. / В. В. Гаврилов– М.: Норма, 2006. – 400 с.
20. Дякович М. М. Сімейне право : навч. посіб. / М. М. Дякович ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. - К. : Правова єдність, 2009. - 512 с.
21. Косарева И. А. Институт брака: сравнительно-правовое исследование / И. А. Косарева. – М.: Юрлитинформ, 2009. – 288 с.
22. Лепех С. М. Сімейне право України : навч. посіб. / С. М. Лепех ; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. - Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. - 316 с.
23. Лунц Л. А. Курс международного частного права: в 3 т. / Л. А. Лунц– М.: Спарк, 2002. – 1007 с.
24. Матвеева Н. А. Сравнительное брачное право России, Украины и Беларуси: учеб. пособие. – М.: Издательство Юрлитинформ, 2008. – 216 с.
25. Міжнародне приватне право: навч. посіб. / за заг. ред. професора В. М. Гайворонського, професора В. П. Жушмана. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 367 с.
26. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. - 319 с.
27. Сімейне право : підручник / Л. М. Баранова та ін. ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Жилінкової ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - 4-те вид., переробл. і допов. - Х. : Право, 2012. - 320 с.
28. Семейное право Российской Федерации и иностранных государств: основные институты /под ред. В. В. Залесского. – М.: Издание г-на Тихомирова М. Ю., 2004. – 310 с.

Тема 8. Спадкове право

1. Поняття та правова природа спадкових правовідносин в міжнародному приватному праві.
2. Колізійні питання спадкування в міжнародному приватному праві.
3. Спадкування за законом.
4. Спадкування за заповітом.

Завдання для самостійної роботи:

1. Міжнародне спадкове право: загальна характеристика основних джерел.
2. Колізійне регулювання міжнародних спадкових відносин у праві України та іноземних держав.
3. Спадкування українських громадян за кордоном.
4. Іноземці як спадкоємці та спадкодавці в Україні.
5. Спадкові відносини в МПрП: доктрина та судова практика.
6. Договори про правову допомогу, їх роль у регулюванні відносин успадкування в міжнародному приватному праві.
7. Відумерле майно в міжнародному приватному праві.
8. Задача

Ужгородський міськрайонний суд, розглядаючи позов громадянки Словаччини Р. до громадянина України В. щодо визнання права на спадщину, встановив, що спірним, зокрема, є нерухоме майно, яке перебуває на території Канади. Колізійна норма України у даному випадку відсилає до права країни, в якій знаходиться це майно.

Які основні принципи та обсяг застосування іноземного права? Що є підставою для застосування судом України права Канади? Який порядок встановлення змісту права

Канади? Право якої країни має бути застосоване судом у разі неможливості встановити зміст права Канади у розумні строки?

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Конвенція про правову допомогу і відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах: від 22.01.1993 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_009
5. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
6. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993. р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №39. – Ст. 383.
7. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – 17. - Ст. 66
8. Про затвердження Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: Наказ Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України від 27.12.2004 року № 142/5/310 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 52. – Ст. 3492.
9. Гаврилов В. В. Международное частное право. – 3-е изд., перераб. и доп. / В. В. Гаврилов– М.: Норма, 2006. – 400 с.
10. Гетьман-Павлова И. В. Международное частное право: учебник / И. В. Гетьман-Павлова. – М.: Эксмо, 2005. – 752 с.
11. Лунц Л. А. Курс международного частного права: в 3 т. / Л. А. Лунц– М.: Спарк, 2002. – 1007 с.
12. Міжнародне приватне право. Актуальні проблеми / ред. А. С. Довгерт. - К. : Український центр правничих студій, 2001. - 334 с.
13. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Аляб'єва Н. В. та ін. ; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 315 с.
14. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. - 319 с.
15. Международное коммерческое право: учеб. пособие / С-Петербур. фил. Ин-та государства и права РАН / под общ. ред. В. Ф. Попондопуло. – М.: Омега-Л, 2006. – 472 с.
16. Фединяк Г. С. Міжнародне приватне право : підруч. / Г. С. Фединяк, Л. С. Фединяк. - 3.вид., доп. і перероб. - К. : Атіка, 2005. - 544 с.
17. Чубарев В. Л. Міжнародне приватне право: навч. посіб. / В. Л. Чубарев– К.: Атака, 2006. – 608 с.
18. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: Академічний курс : підручник для студ. вищих навч. закл. / О. Х. Юлдашев. - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2004. - 528 с.

Тема 9. Міжнародний комерційний арбітраж

1. Правові засади функціонування міжнародного комерційного арбітражу.
2. Арбітражна угода і арбітражне застереження.
3. Міжнародний комерційний арбітраж при Торгово-промисловій палаті України.
4. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України.
5. Визнання і виконання рішень іноземних судів, арбітражів та доручень іноземних органів юстиції.

Завдання для самостійної роботи:

1. Міжнародне процесуальне право: поняття та основні джерела.
2. Історія розвитку міжнародного комерційного арбітражу.
3. Міжнародна підсудність: поняття, види та джерела регулювання.
4. Правове становище іноземних осіб у цивільному процесі.
5. Вручення судових та позасудових документів особам, що знаходяться за кордоном.
6. Визнання та виконання іноземних судових рішень за Мінською конвенцією 1993 року.
7. Форма і порядок звернення до міжнародного комерційного арбітражу.
8. Компетенція міжнародного комерційного арбітражу.
9. Міжнародно-правові засади діяльності третейських судів.
10. Нотаріат та міжнародне приватне право.
11. Задача

На розгляді українського господарського суду знаходилося доручення, видане у Румунії юридичною особою українському представнику на ведення справ в суді. На довіреності був відсутній апостиль, що засвідчує підпис генерального директора фірми, що видала доручення. Суд дійшов висновку, що повноваження особи щодо підпису позовної заяви не підтверджені, зважаючи на неналежне оформлення довіреності, і що позов підлягає залишенню без розгляду згідно з п. 1 частини першої ст. 63 ГПК України.

Чи правильне рішення прийняв суд? На яких документах повинен проставлятися апостиль? Чи можливі інші способи завірення іноземних офіційних документів?

Рекомендована література:

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Конвенція про правову допомогу і відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах: від 22.01.1993 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/Laws/show/997_009
5. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–42. – Ст. 492.
7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 41-45. – Ст. 529.
8. Богуславский М. М. Международное частное право: учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. / М. М. Богуславский – М.: Юристъ, 1999. – 408 с.
9. Гаврилов В. В. Международное частное право. – 3-е изд., перераб. и доп. / В. В. Гаврилов– М.: Норма, 2006. – 400 с.
10. Гетьман-Павлова И. В. Международное частное право: учебник / И. В. Гетьман-Павлова. – М.: Эксмо, 2005. – 752 с.
11. Зайцев Р. В. Понятие признания и приведения в исполнение иностранных судебных актов // Арбитражный и гражданский процесс. – 2005. – № 5. – С. 37–38.
12. Кибенко О. Р. Міжнародне приватне право: навч.-практ. посіб. / О. Р. Кибенко– Х.: Еспада, 2003. – 512 с.
13. Лунц Л.А. Курс международного частного права: в 3 т. /Л.А.Лунц– М.: Спарк, 2002. – 1007 с.
14. Міжнародне приватне право. Актуальні проблеми / ред. А. С. Довгерт. - К. : Український центр правничих студій, 2001. - 334 с.
15. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х. : Право, 2011. - 319 с.
16. Фединяк Г. С. Міжнародне приватне право : підруч. / Г. С. Фединяк, Л. С. Фединяк. - 3-вид., доп. і перероб. - К. : Атіка, 2005. - 544 с.

17. Чубарев В. Л. Міжнародне приватне право: навч. посіб. / В. Л. Чубарев– К.: Атака, 2006. – 608 с.
18. Юлдашев О.Х. Міжнародне приватне право: Академічний курс : підручник для студ. вищих навч. закл. /О.Х.Юлдашев. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2004. – 528 с.

Методичні рекомендації з написання реферату

Написання реферату є необхідною складовою частиною навчального процесу, яка дає змогу студентові проявити свої творчі здібності в сфері проведення самостійних досліджень з теоретичних і практичних проблем міжнародного приватного права.

Метою написання реферату є організація науково-дослідницької роботи студентів з врахуванням певних вимог, а саме:

- а) системно і творчо, коректно і критично осмислювати існуючі погляди науковців на окремі теоретичні і практичні проблеми міжнародного приватного права;
- б) самостійно знаходити шляхи вирішення проблем міжнародного приватного права, виходячи із сучасного стану законодавства та практики його застосування;
- в) системно і комплексно аналізувати правові норми, що регулюють міжнародні приватні відносини;
- г) робота повинна носити творчий характер і відображати додержання етичних норм проведення наукових досліджень, тобто бути забезпеченою науковим апаратом (посилання, наведення цитат, вказівка на джерела використуваних у роботі таблиць, схем, статистичних даних тощо);
- д) робота повинна бути оформленою у відповідності до визначених вимог, своєчасно здана на кафедру науковому керівникові.

Реферат виконується у відповідності із запропонованою тематикою. Студент може запропонувати свій варіант теми реферату, що погоджується з викладачем. Після вивчення необхідної літератури, підбору матеріалів законодавства й судової практики студент складає план роботи. План роботи є орієнтовним, студент може запропонувати свій варіант плану. При цьому слід звернути увагу на дві обставини: по-перше, запропонований студентом план повинен забезпечити повне розкриття обраної теми; по-друге, план не може бути надто детальним і включення до нього додаткових питань не повинне призвести до надмірного збільшення обсягу роботи або відхилення від її теми.

Реферат повинен включати:

- назву та зміст роботи;
- вступ, в якому визначається актуальність проблеми, мета та завдання дослідження;
- основну частину, в якій висвітлюються основні проблеми та ступінь їхнього дослідження, аналіз судової практики;
- висновки, в яких визначаються основні підсумки дослідження;
- список використаних джерел.

Теми рефератів

1. Поняття та предмет міжнародного приватного права.
2. Міжнародне приватне право в правовій системі держави: сучасні проблеми та тенденції
3. Методи регулювання в міжнародному приватному праві: порівняльна характеристика.
4. Поняття та види основних джерел міжнародного приватного права.
5. Європейське приватне право в системі міжнародного приватного права.
6. Обхід закону у міжнародному приватному праві.
7. Поняття та призначення взаємності.
8. Поняття, структура та функціональні особливості колізійних норм в міжнародному приватному праві.
9. Поняття та загальна класифікація колізійних норм в міжнародному приватному праві.
10. Застереження про публічний порядок в міжнародному приватному праві.
11. Основні колізійні прив'язки.
12. Колізійні питання громадянства.
13. Поняття юридичних осіб та їх класифікація в міжнародному приватному праві.
14. Особливості правового регулювання відносин за участю транснаціональних компаній.
15. Правовий статус фізичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права.
16. Правовий статус юридичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права.
17. Правовий статус держав як суб'єктів міжнародного приватного права.
18. Правовий статус міжнародних організацій як суб'єктів міжнародного приватного права.
19. Правовий статус юридичних осіб в європейському приватному праві.
20. Колізійні питання права власності.
21. Правовий статус власності Української держави за кордоном.
22. Міжнародний захист іноземних інвестицій.
23. Банкрутство в міжнародному приватному праві.
24. Захист авторських прав в міжнародному приватному праві.
25. Захист суміжних прав в міжнародному приватному праві.
26. Захист промислової власності в міжнародному приватному праві.
27. Захист товарних знаків в міжнародному приватному праві.
28. Інституційний механізм захисту інтелектуальної власності: міжнародно-правові та національно-правові аспекти.
29. Правочин з іноземним елементом: поняття, види, загальна характеристика.
30. Право, що застосовується до змісту правочину (зобов'язальний статут).
31. Колізійні питання стосовно форми правочину.
32. Загальна характеристика Віденської конвенції ООН «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів» 1980 року.
33. Зовнішньоекономічна угода: поняття та форма.
34. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів: поняття, форма та порядок укладання.
35. Джерела міжнародного комерційного права: загальна характеристика.
36. Договір міжнародної купівлі-продажу: колізійне та матеріально-правове регулювання.
37. Договір міжнародного будівельного підряду.
38. Договір франчайзингу.
39. Комерційне посередництво.
40. Міжнародні морські перевезення.
41. Міжнародні автомобільні перевезення.
42. Міжнародний лізинг.
43. Міжнародний факторинг.
44. Міжнародні залізничні перевезення.
45. Міжнародні повітряні перевезення.
46. Міжнародні річкові перевезення.
47. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань в міжнародній купівлі-продажу товарів.
48. Концепція *lex mercatoria* в міжнародному приватному праві.

49. Міжнародний торговий звичай, міжнародні офіційні правила тлумачення торговельних термінів (ІНКОТЕРМС).
50. Вексель як спосіб розрахунків у міжнародному приватному праві.
51. Поняття та види регулювання міжнародних банківських відносин.
52. Трудові відносини в міжнародному приватному праві: колізійно-правове та матеріально-правове регулювання.
53. Міжнародно-правове регулювання питань праці.
54. Принцип «автономії волі» (*lex voluntatis*) в регулюванні міжнародних трудових відносин.
55. Особливості застосування колізійної прив'язки до закону місця роботи (*lex loci laboris*).
56. Трудові відносини іноземних громадян в Україні.
57. Трудові відносини українських громадян за кордоном.
58. Міжнародно-правове регулювання питань соціального забезпечення.
59. Загальна характеристика діяльності Міжнародної організації праці.
60. Колізійні питання в сфері сімейного права.
61. Умови щодо вступу у шлюб в міжнародному приватному праві.
62. Правовий статус відносин між подружжям в міжнародному приватному праві.
63. Визнання шлюбу недійсним у міжнародному приватному праві.
64. Правовий статус відносин між батьками та дітьми в міжнародному приватному праві.
65. Міжнародне регулювання правовідносин з опіки та піклування.
66. Інститут усиновлення у міжнародному приватному праві.
67. Спадкові відносини в міжнародному приватному праві: колізійне та матеріально-правове регулювання.
68. Спадкування іноземних громадян в Україні.
69. Спадкування українських громадян за кордоном.
70. Спадкові відносини в міжнародному приватному праві: доктрина та судова практика;
71. Міжнародне спадкове право: загальна характеристика основних джерел.
72. Проблемні питання інституту заповіту в сучасному міжнародному приватному праві.
73. Проблеми у сфері спадкових відносин, ускладнених іноземним елементом.
74. Міжнародне процесуальне право: поняття та основні джерела.
75. Міжнародна підсудність: поняття, види та джерела регулювання.
76. Міжнародна підсудність: колізійно-правове та матеріально-правове регулювання.
77. Забезпечувальні заходи в міжнародному процесуальному праві.
78. Міжнародна правова допомога: поняття, види та процедура надання.
79. Визнання та виконання іноземних судових рішень.
80. Нотаріат та міжнародне приватне право.
81. Історія розвитку міжнародного комерційного арбітражу.
82. Міжнародний комерційний арбітраж: джерела правового регулювання.
83. Міжнародний комерційний арбітраж: поняття та види.
84. Арбітражна угода в міжнародному приватному праві: поняття, види та умови дійсності;
85. Компетенція міжнародного комерційного арбітражу.
86. Процедура арбітражного розгляду в міжнародних арбітражних судах: загальна характеристика.
87. Заходи попереднього забезпечення в міжнародному комерційному арбітражі.
88. Визнання та виконання іноземних арбітражних рішень.
89. Правовий статус Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України.
90. Міжнародно-правові засади діяльності третейських судів.

Орієнтовні питання підсумкового контролю знань

1. Міжнародне приватне право як галузь права.
2. Предмет міжнародного приватного права.
3. Методи та принципи міжнародного приватного права.
4. Співвідношення міжнародного приватного і міжнародного публічного права.
5. Система міжнародного приватного права.
6. Поняття, види та загальна характеристика джерел міжнародного приватного права.
7. Національне законодавство як джерело міжнародного приватного права.
8. Міжнародні договори як джерело міжнародного приватного права.
9. Міжнародні звичаї: поняття та види.
10. Роль арбітражної і судової практики в регулюванні міжнародних приватних відносин.
11. Значення процесу уніфікації в міжнародному приватному праві.
12. Колізійний метод правового регулювання в міжнародному приватному праві.
13. Поняття та види колізійних норм.
14. Структура колізійної норми.
15. Типи колізійних прив'язок.
16. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої держави.
17. Застереження про публічний порядок в міжнародному приватному праві.
18. Обхід закону в міжнародному приватному праві.
19. Уніфікація в міжнародному приватному праві.
20. Фізична особа як суб'єкт міжнародного приватного права.
21. Правоздатність та дієздатність іноземців та осіб без громадянства.
22. Визнання іноземців та осіб без громадянства обмежено дієздатними та недієздатними.
23. Визнання іноземців та осіб без громадянства безвісно відсутніми та оголошення їх померлими.
24. Правовий статус іноземців в Україні.
25. Правовий статус біженців.
26. Поняття та види юридичних осіб в міжнародному приватному праві.
27. Типи колізійних прив'язок щодо визначення "національності" юридичної особи.
28. Правовий статус юридичних осіб, заснованих на іноземному капіталі в Україні.
29. Імунітет держави: поняття та види.
30. Участь держави у міжнародних приватних відносинах.
31. Характеристика права власності в міжнародних приватних відносинах.
32. Колізійні питання права власності.
33. Об'єкти права власності іноземців в Україні.
34. Класифікація речей в сучасному міжнародному приватному праві.
35. Правовий режим іноземних інвестицій.
36. Поняття зовнішньоторговельного договору.
37. Види зовнішньоторговельних договорів.
38. Форма зовнішньоторговельного договору.
39. Поняття міжнародного договору купівлі-продажу.
40. Порядок укладення міжнародного договору купівлі-продажу.
41. Зміст міжнародного договору купівлі-продажу.
42. Відповідальність за міжнародним договором купівлі-продажу.
43. Характеристика Віденської конвенції 1980 р. про міжнародний договір купівлі-продажу.
44. Поняття і види міжнародних перевезень.
45. Міжнародні морські перевезення.
46. Міжнародні залізничні перевезення.
47. Міжнародні автомобільні перевезення.
48. Повітряні перевезення в міжнародному сполученні.
49. Поняття валютних цінностей. Види валютних цінностей.

50. Правове регулювання валютних операцій.
51. Розрахунки в іноземній валюті.
52. Порядок ввезення (вивозу), пересилання національної та іноземної валюти через митний кордон України.
53. Міжнародно-правові засади охорони результатів інтелектуальної власності.
54. Захист авторських прав в міжнародному приватному праві.
55. Правова охорона суміжних прав в міжнародному приватному праві.
56. Охорона прав на об'єкти промислової власності.
57. Поняття та загальна характеристика деліктних зобов'язань в міжнародному приватному праві.
58. Джерела регулювання деліктних зобов'язань в міжнародному приватному праві.
59. Колізійні питання деліктних зобов'язань.
60. Особливості регулювання деліктних зобов'язань з іноземним елементом за законодавством України.
61. Поняття та правова природа сімейних правовідносин в міжнародному приватному праві.
62. Колізійні норми сімейного права.
63. Укладення шлюбу з іноземцями та особами без громадянства.
64. Майнові та особисті немайнові права подружжя.
65. Припинення шлюбу у міжнародному приватному праві.
66. Недійсність шлюбу у міжнародному приватному праві.
67. Походження дітей.
68. Правовідносини між батьками та дітьми в міжнародному приватному праві.
69. Правовідносини з опіки та піклування у міжнародному приватному праві.
70. Інститут усиновлення у міжнародному приватному праві.
71. Поняття та правова природа спадкових правовідносин в міжнародному приватному праві.
72. Колізійні питання спадкування в міжнародному приватному праві.
73. Спадкування за законом.
74. Спадкування за заповітом.
75. Визначення кола спадкоємців у сучасному міжнародному приватному праві.
76. Джерела регулювання міжнародних трудових відносин.
77. Типи колізійних прив'язок регулювання трудових відносин в міжнародному приватному праві
78. Трудові права іноземців в Україні.
79. Правові засади функціонування міжнародного комерційного арбітражу.
80. Міжнародне процесуальне право: поняття та основні джерела.
81. Міжнародна підсудність: поняття, види та джерела регулювання.
82. Арбітражна угода і арбітражне застереження.
83. Міжнародний комерційний арбітраж: джерела правового регулювання.
84. Міжнародний комерційний арбітраж при Торгово-промисловій палаті України.
85. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України.
86. Міжнародна підсудність.
87. Процедура арбітражного розгляду в міжнародних арбітражних судах: загальна характеристика.
88. Міжнародні договори про визнання та виконання судових і арбітражних рішень.
89. Визнання і виконання іноземних судових і арбітражних рішень в Україні.
90. Виконання доручень іноземних судів та органів юстиції.

Рекомендована література

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. – 48 с.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 50. - ст. 540.
4. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України – 27.09.1991 року) // Зібрання чинних міжнародних договорів України. - 1990 р. - № 1. - Ст. 205.
5. Віденська конвенція про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_003
6. Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень 1999 р. // – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_594
7. Конвенція про позовну давність в міжнародній купівлі-продажу товарів 1974 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_002
8. Митна конвенція, що стосується контейнерів 1972 р. // – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_c34
9. Конвенція про право, що застосовується до дорожньо-транспортних пригод від 04.05.1971 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973_003
10. Конвенція про правову допомогу і відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах : від 22.01.1993 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_009
11. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20.06.1956. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_425
12. Конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 02.10.1973. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/973_001
13. Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 19.10.1996 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973_002
14. Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25.01.1996. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_135
15. Конвенція про контакт з дітьми від 15.05.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_659
16. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми від 20.05.1980. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_327
17. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів від 01.01.1994. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_003
18. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
19. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
20. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 р. // Відомості Верховної Ради . – 2003. – № 18 – 22. – Ст. 144.

21. Кодекс законів про працю України. – Х.: ПП «ІГВІНІ», 2007. – 128 с.
22. Земельний кодекс України: Кодекс від 25.10.2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 3–4. – Ст. 27.
23. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-48. – Ст. 552.
24. Кодекс торговельного мореплавства від 23 травня 1995 року // Голос України. – 1995. – № 127 – 128.
25. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–42. – Ст. 492.
26. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13. — Ст. 65.
27. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – Ст. 179.
28. Про імміграцію: Закон України від 07. 06. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 41. – Ст. 197.
29. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – Ст. 146.
30. Про закордонних українців : Закон України від 04. 03. 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 25. – Ст. 343.
31. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30.
32. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18. 09. 1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – №47. – Ст. 646)
33. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19. 03.1996 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 19. – Ст. 80.
34. Про зовнішньоекономічну діяльність від 16. 04. 1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
35. Про регулювання товарообмінних (обмінних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/351-14>
36. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
37. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008. – № 50–51. – Ст. 384.
38. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993. р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №39. – Ст. 383.
39. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11. 12. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 232.
40. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23. 12. 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
41. Про захист прав споживачів: Закон України від 15. 12. 1993 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 30. – Ст. 379.
42. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15. 05. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31–32. – Ст. 263.
43. Про кредитні спілки: Закон України від 20.12.2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 15. – Ст. 101.

44. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 47. – Ст. 251.
45. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12. 07. 2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
46. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006р. // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 31. – Ст. 268.
47. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 10. – Ст. 139.
48. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 49. – ст. 376.
49. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 47. – ст. 372.
50. Про зайнятість населення: Закон України від 1 березня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 14. – ст. 170.
51. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 41-45. – Ст. 529.
52. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет КМ України від 19 лютого 1993 року // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 17. – Ст. 184.
53. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 року № 2866-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561.
54. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 року № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
55. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 р. № 2398-VI // Голос України від 27.07.2010 - № 137.
56. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 року № 2342-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 6. – Ст. 147.
57. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999 року № 606-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 24. – Ст. 207.
58. Про Консульський статут України: затв. Указ Президента № 127/94 від 02. 04. 1994р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/127/94>
59. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: Затв. Указом Президента України від 10. 06. 1993 р. № 198/ 93. [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/198/93>
60. Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участі іноземного інвестора: затв. Постановою КМ України від 30. 01. 1997 р. № 112 // Офіційний вісник України – 1997. – № 6. – Ст.41.
61. Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на розміщення резидентами (юридичними та фізичними особами) валютних цінностей на рахунках за межами України від 14. 10. 2004 р. // Офіційний вісник України. – 2004. – № 45. – Ст. 2978.
62. Порядок прийняття та розгляду Міністерством економіки України документів для отримання індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України від 07. 11. 2000 р.: затв. наказом Мінекономіки від 07. 11. 2000 р. № 240 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 5. – Ст. 213.
63. Положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України від 19.02.1996 № 229. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/229-96-%D0%BF>

64. Про інвестування майнових цінностей резидентами за межами України: Указ Президента України від 13. 09. 1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/839/95>
65. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки з питань європейської інтеграції України від 06. 09. 2001 р. № 201. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01>
66. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 21. 06. 1995 р. № 444. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/444-95-%D0%BF>
67. Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України: затв. постановою КМ України від 15 лютого 2012 р. № 150 // Урядовий кур'єр. – 07.03.2012. - № 44.
68. Порядок видачі, продовження дії та анулювання дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства: затв. постановою КМ України від 27 травня 2013 р. № 437 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 48. – Ст. 1722.
69. Інструкції про порядок реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні від 18 січня 1996 року (у редакції наказу Міністерства економіки України від 15.06.2007 № 179) // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0034-96>
70. Порядок надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, які тимчасово перебувають на території України: затв. постановою КМ України від 22 червня 2011 р. № 667 // Офіційний вісник України. – 2011. - № 47. - Ст. 182.
71. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): затв. наказом Мінекономіки № 201 від 06. 09. 2001р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 39. – Ст. 1784.
72. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 року № 905 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 79. – Ст. 2660.
73. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2007 року № 1064 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 65. – Ст. 2516.
74. Про затвердження Переліку захворювань, за наявності яких особа не може бути усиновлювачем: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.08.2008 року № 479 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 82. – Ст. 2784.
75. Про затвердження Переліку захворювань, які дають право на усиновлення хворих дітей без дотримання строків перебування на обліку в центральному органі виконавчої влади, до повноважень якого належать питання усиновлення та захисту прав дітей, а також до досягнення дитиною п'яти років: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2011 № 973 // Офіційний вісник України. – 2012 - № 19. - Ст. 89.
76. Про порядок та умови прийому громадян України, які проживають за межами України, та іноземців, які бажають усиновити дитину в Україні, для подання ними справ: Наказ Міністерства соціальної політики від 17.11.2011 № 445 // Офіційний вісник України. – 2011 - № 97. - Ст. 183.

77. Про затвердження Правил державної реєстрації актів громадянського стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 року № 52/5 // Офіційний вісник України. – 2000 - № 42. - Ст. 205.
78. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – 17. - Ст. 66
79. Про затвердження Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: Наказ Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України від 27.12.2004 року № 142/5/310 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 52. – Ст. 3492.
80. Про затвердження Порядку стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про подання правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 року № 1203 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 34.
81. Инкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) (укр. / рос.): розроблені Міжнародною торговою палатою 01. 01. 2000 р. // Урядовий кур'єр. – 10. 04. 2002. - № 68.
82. Аляб'єва Н. В. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /Аляб'єва Н. В. [та ін.] ; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 315 с.
83. Ануфриева Л. П. Международное частное право: В 3-х тт. – Том. 2. Особенная часть. / Л. П. Ануфриева. – М.: БЕК, 2002. – 656 с.
84. Асриян Б. А. Международно-правовое регулирование труда иностранцев (на примере нормотворческой деятельности МОТ и ООН) / Б. А. Асриян // Международное публичное и частное право. – 2003. – № 1 (10). – С. 25-31.
85. Асриян Б. А. Международный труд: основные правовые понятия / Б. А. Асриян // Международное публичное и частное право. – 2004. – № 1 (16). – С. 42 - 46.
86. Баймуратов М. О. Міжнародне приватне (колізійне) право України: правосуб'єктність осіб (теоретико-методологічні аспекти) : [монографія] / М. О. Баймуратов, Р. В. Чорнолуцький. - Суми : Університетська книга, 2009. - 252 с.
87. Батигіна О. М. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін.; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. - Х.: Право, 2011. – 319 с.
88. Беляневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): монографія. / О. А. Беляневич– Юрінком Інтер, 2008. – 592 с.
89. Белоглазек О. Міжнародне контрактне право / О. Белоглазек. – К.: Таксон, 2000. – 270 с.
90. Бервено С. М. Проблеми договірного права України: монографія. / С. М. Бервено– К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
91. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США. / В. Бернхем – К.: Україна, 1999. – 554 с.
92. Богуславский М. М. Международное частное право: учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. / М. М. Богуславский – М.: Юристъ, 1999. – 408 с.
93. Бойко М. Д. Порівняльне трудове право: навчальний посібник / М. Д. Бойко. – К.: Олан, 2006. – 381 с.
94. Бужигаева Т. Е. Международное частное право: учеб. пособ. / Т. Е. Бужигаева – М.: Высш. шк., 2005. – 167 с.
95. Васильев С. В. Цивільний процес: навч. посіб. / С. В. Васильев– Х.: Одисей, 2008. – 480 с.

96. Внешнеторговые документы: контракты, соглашения, транспортные документы, финансовая отчетность: практ. пособ. на рус. и англ. яз. – К.: Информ-ГЕО, 1992. – 127 с.
97. Гаврилов В. В. Международное частное право. – 3-е изд., перераб. и доп. / В. В. Гаврилов – М.: Норма, 2006. – 400 с.
98. Германское право. Часть I. Гражданское уложение / пер. с нем. — М.: Международный центр финансово-экономического развития, 1996. – 552 с.
99. Гетьман-Павлова И. В. Международное частное право: учебник / И. В. Гетьман-Павлова. – М.: Эксмо, 2005. – 752 с.
100. Гражданское право: в 2 т. – том II, полутом 2: учебник / отв. ред. проф. Е. А. Суханов. – М.: Издательство БЕК, 2000. – 604 с.
101. Гражданское и торговое право капиталистических государств: учебник / под ред. Е. А. Васильева. – М.: Международные отношения, 1993. – 560 с.
102. Дахно І. І. Міжнародне приватне право: навч. посібник / І. І. Дахно. - К. : МАУП, 2001. - 312 с.
103. Дегтярева О. И. Организация и техника внешнеторговых операций / О. И. Дегтярева; Шк. междунар. бизнеса МГИМО МИД СССР. – М.: Дата-Стром, 1992. – 73 с.
104. Деловой контракт с зарубежным партнером: справ. изд. / сост. и общ. ред. А. В. Плотникова. – К.: Либра, 1993. – 184 с.
105. Дженкс Э. Английское право (источники права, судоустройство, судопроизводство, уголовное право, гражданское право) / Э. Дженкс. – М.: Минюст, 1947. – 378 с.
106. Довгерт А. С. Правове регулювання міжнародних трудових відносин / А. С. Довгерт. – К., 1992. – 20 с.
107. Дякович М. М. Сімейне право : навч. посіб. / М. М. Дякович ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. - К. : Правова єдність, 2009. - 512 с.
108. Эрделевский А. М. Компенсация морального вреда в России и за рубежом. / А. М. Эрделевский. — М.: Издательская группа ФОРУМ—ИНФРА-М, 1997. – 240 с.
109. Жюллио де ла Морандьер. Гражданское право Франции. – в 3-х т. 67. / Жюллио де ла Морандьер – М.: Издательство иностранной литературы, 1960. – Т.3. – 748 с.
110. Зайцев Р.В. Понятие признания и приведения в исполнение иностранных судебных актов //Арбитражный и гражданский процесс. – 2005. – № 5. – С. 37-38.
111. Звеков В. П. Международное частное право: курс лекций / В. П. Звеков – М.: Изд. группа НОРМА – ИНФРА. – 1999. – 667 с.
112. Иншакова А. О. Международное частное право: учебно-методическое пособие / А. О. Иншакова. – Волгоград: Издательство Волгоградского государственного университета, 2002. – 244 с.
113. Каминка А. И. Очерки торгового права / А. И. Каминка. – М.: АО «Центр ЮрИнфоР», 2002. – 547 с.
114. Кибенко О. Р. Міжнародне приватне право: навч.-практ. посіб. / О. Р. Кибенко – Х.: Еспада, 2003. – 512 с.
115. Кисіль В. І. Міжнародне приватне право: питання кодифікації / В. І. Кисіль. - 2. вид., доп. і перероб. - К. : Україна, 2005. - 480 с.
116. Киселев И. Я. Сравнительное и международное трудовое право: учебник для вузов. / И. Я. Киселев – М.: Дело, 1999. – 728 с.
117. Киселев И. Я. Трудовое право России и зарубежных стран. Международные нормы труда. / И. Я. Киселев – М.: Изд-во «Эксмо», 2005. – 608 с.
118. Колесник Т. В. Внутрішнє законодавство України як джерело міжнародного приватного права: автореф. дис. канд. юрид. наук. / Т. В. Колесник – Харків, 2003. – 20 с.

119. Коломацька С. П. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні: правове регулювання та гарантії здійснення: навч. посіб. / С. П. Коломацька. – К.: Професіонал, 2004. – 288 с.
120. Комаров С. А. Общая теория государства и права: учебник. – 7-е изд. /С.А.Комаров–СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
121. Косарева И. А. Институт брака: сравнительно-правовое исследование /И.А.Косарева. – М.: Юрлитинформ, 2009. – 288 с.
122. Тынель А. Курс международного торгового права. / А. Тынель, Я. Функ, В. Хвалей – 2-е изд. – Мн.: Амалфея, 2000. – 704 с.
123. Ласк Г. Гражданское право США. (Право торгового оборота) / под ред. Е.А.Флейшица. – М.: Издательство иностранной литературы, 1961. – 774 с.
124. Лепех С. М. Сімейне право України : навч. посіб. / С. М. Лепех ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. - 316 с.
125. Лунц Л. А. Курс международного частного права: в 3 т. / Л. А. Лунц– М.: Спарк, 2002. – 1007 с.
126. Матвеев Ю. Г. Англо-американское деликтное право. / Ю. Г. Матвеев. – М.: Юридическая література, 1973. – 176 с.
127. Матвеева Н. А. Сравнительное брачное право России, Украины и Беларуси. учеб. пособие. – М.: Издательство Юрлитинформ, 2008. – 216 с.
128. Міжнародне приватне право. Актуальні проблеми /ред. А.С.Довгерт. – К. : Український центр правничих студій, 2001. - 334 с.
129. Міжнародне приватне право: навч. посіб.; за заг. ред. професора В.М.Гайворонського, професора В.П.Жушмана. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 367 с.
130. Международное коммерческое право: учеб. пособие / С-Петербур. фил. Ин-та государства и права РАН / под общ. ред. В. Ф. Попондопуло. – М.: Омега-Л, 2006. – 472 с.
131. Международное частное право: краткий курс; под ред. докт. юрид. н. Н.И.Марышевой. – М.: Юридическая фирма «КОНТРАКТ», «ИНФРА-М», 2001. – 284 с.
132. Мироненко В.П. Сімейне право України: підручник /В.П.Мироненко, С.А.Пилипенко ; заг. ред. В. П. Мироненко. - К. : "Правова єдність", Всеукраїнська асоціація видавців, 2008. - 477 с.
133. Москаленко А.М. Джерела права Європейського Союзу (міжнародно-правовий аналіз): автореф. дис. канд. юрид. наук. /А.М.Москаленко – Київ, 2006. – 17 с.
134. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-е вид., перероб. і допов.; за ред. Г.Л.Знаменського, В.С.Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
135. Саллі В. І. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. для студ. вузів / В. І. Саллі, О. В. Трифонова, В. Я. Швець. – К.: Професіонал, 2003. – 167 с.
136. Очерки международного частного права ; под ред. А. Довгерта. – Х.: ООО «Одиссей», 2007. – 816 с.
137. Пархоменко Н. М. Джерела права:теоретико-методологічні засади: автореф. дис.... докт. юрид. наук. / Н. М. Пархоменко– К., 2009. – 36 с.
138. Попов А. А. Международное частное право: учебное пособие. / Попов А. А. – Харьков: Каравелла, – 2000. – 243 с.
139. Правовая система Нидерландов; отв. редакторы д. ю. н., профессор В. В. Бойцова, д. ю. н., профессор Л. В. Бойцова. – М.: Зерцало, 1998. – 432 с.
140. Розенберг М. Г. Контракт международной купли-продажи. Современная практика заключения. Разрешение споров. / М. Г. Розенберг– М.: МЦФЭР, 1996. – 170 с.
141. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України : Науково-практичний коментар. [3-тє вид., перероб. і доп.] / З. В. Ромовська. –К. : Правова єдність, 2009. –432 с.

142. Самойлов М. О. Правове регулювання праці громадян України в Республіці Польща // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – Донецьк, – 2000. – № 4 – С. 98 – 103.
143. Сакаэ Вагацума, Тору Ариидзуми. Гражданское право Японии: в 2 кн. – М.: Прогресс, 1983. – Кн. 2. – 335 с.
144. Семейное право Российской Федерации и иностранных государств: основные институты; под ред. В. В. Залесского. – М.: Издание г-на Тихомирова М. Ю., 2004. – 310 с.
145. Скакун О. Ф. Теория государства и права: учебник. / О. Ф. Скакун– Х.: Консум, 2000. – 398 с.
146. Скаридов А. С. Международное частное право: учеб. пособие. –3-е изд. /А.С.Скаридов– СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2000. – 397 с.
147. Степанюк А. Система методів міжнародного приватного права / А. Степанюк // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 6. – С. 60-63.
148. Степанюк А. Взаємність у міжнародному приватному праві / А. Степанюк // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 7. – С. 18 – 21.
149. Степанюк А. А. Міжнародне приватне право : підруч. / А. А. Степанюк. - Х. : Кроссрод, 2008. - 696 с.
150. Стрельцова О. В. Джерела права Європейського Союзу (теоретичні аспекти): автореф. дис. канд. юрид. наук. / О. В. Стрельцова– К., 2008. – 21 с.
151. Сюкияйнен Л. Р. Мусульманское право; отв. ред. В. А, Туманов. – М.: Наука, 1986. – 261 с.
152. Теория государства и права: учебник / под ред. А. Г. Хабибулина, В. В. Лазарева. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ИД «ФОРУМ»: ИНФРА-М, 2009. – 624 с.
153. Толстых В. Л. Коллизионное регулирование в международном частном праве /В.Л.Толстых – М.: Спарк. – 2002. – 244 с.
154. Фединяк Г. С. Міжнародне приватне право : підруч. /Г.С.Фединяк, Л.С.Фединяк. - 3.вид., доп. і перероб. - К. : Атіка, 2005. - 544 с.
155. Федоров О. М. Міжнародне приватне право : навч. посіб. / О. М. Федоров. - Д. : 2008. - 528 с.
156. Феонова Л. А. Внешнеэкономические контракты / Л. А. Феонова– М.: ПРИОР, 1998. – 432 с.
157. Цвайгерт К., Кётц Х. Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права: в 2-х т. – том 2. / К. Цвайгерт, Х. Кётц. – М.: Международные правоотношения, 1998. – 512 с.
158. Цивільний процес: навч. посіб. /А.В. Андрущенко, Ю.В.Білоусов, Р.О.Стефанчук, О.І. Угриновська та ін.; за ред. Ю. В. Білоусова. – К.: Прецедент, 2005. – 293 с.
159. Чубарєв В. Л. Міжнародне приватне право: навч. посіб. / В. Л. Чубарєв– К.: Атака, 2006. – 608 с.
160. Шимон С. І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: навч. посіб. (Курс лекцій). / С. І. Шимон.– К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.
161. Щокіна О. О. Правові звичаї міжнародної торгівлі як джерело міжнародного приватного права: автореф. дис. канд. юрид. наук / О. О. Щокіна.– Харків, 2005. – 23 с.
162. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: Академічний курс : підручник для студ. вищих навч. закл. / О. Х. Юлдашев. - К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2004. - 528 с.

М.В.Менджул, О.Я.Рогач, П.П.Черевко

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Методичний посібник
для студентів спеціальності «Правознавство»
(відповідно до вимог Болонського процесу)

Коректура **Л.І.Середа**
Технічна редакція і комп'ютерна верстка **А.І.Бродич**

Умовн. друк. арк. 2,5
Формат 60x84/16
Зам.№95/24.09.2014

Редакційно-видавничий відділ
видавництва УжНУ «Говерла»
88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89-А
тел./факс (03122) 66-20-51
E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua

